

ЦЕНТР ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

**МІЖНАРОДНА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ**

13-14 вересня 2019 р.

**«ПРІОРИТЕТНІ НАУКОВІ
НАПРЯМКИ ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ:
ВІД ТЕОРІЇ ДО ПРАКТИКИ»**

ХАРКІВ

**Східноукраїнська організація
«Центр педагогічних досліджень»**

**ЗБІРНИК ТЕЗ
НАУКОВИХ РОБІТ УЧАСНИКІВ**

**МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«ПРІОРИТЕТНІ НАУКОВІ НАПРЯМКИ
ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ:
ВІД ТЕОРІЇ ДО ПРАКТИКИ»**

13–14 вересня 2019 р.

**Харків
2019**

УДК 37.01+159.9(063)
П76

П76 **Пріоритетні наукові напрямки педагогіки і психології: від теорії до практики : збірник тез міжнародної науково-практичної конференції: (м. Харків, Україна, 13–14 вересня 2019 р.). Харків : Східноукраїнська організація «Центр педагогічних досліджень», 2019. 132 с.**

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

УДК 37.01+159.9(063)

© Автори статей, 2019
© Східноукраїнська організація «Центр педагогічних досліджень», 2019

ЗМІСТ

НАПРЯМ 1. ТРАДИЦІЙНІ ТА ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ФОРТЕПІАННИХ НАВИЧОК ГРИ
СТУДЕНТАМИ ФАКУЛЬТЕТУ МИСТЕЦТВ БЕЗ СПЕЦІАЛЬНОЇ
ДОВУЗІВСЬКОЇ ПІДГОТОВКИ

Біла К. В. 7

ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ РЕАЛІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ
МУЛЬТИПЛІКАЦІЇ В РОБОТІ З ДІТЬМИ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО
ВІКУ ІЗ ЗАГАЛЬНИМ НЕДОРОЗВИНЕННЯМ МОВЛЕННЯ

Братченко О. С. 10

СЛОВО ЯК ЗАСІБ МОВЛЕННЕВОЇ ПІДГОТОВКИ
МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Гіриш С. П., Галюлько Г. А. 13

ТЕОРЕТИКО-ПРАКТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЄВИХ
УМІНЬ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ

Гіриш С. П., Горошко М. С. 16

ДИНАМІКА ОПРАЦОВАННЯ СИНТАКСИЧНИХ ОДИНИЦЬ
У 2-4 КЛАСАХ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Гіриш С. П., Дмитришин О. С. 20

ОСОБЛИВОСТІ ОЗНАЙОМЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ
ІЗ КОРЕНЕМ СЛОВА

Гіриш С. П., Куш О. В. 23

ВИКОРИСТАННЯ ВЕБІНАРІВ ТА ВНС В САМОКСВІТІ
ТА РОЗВИТКУ СТУДЕНТА ВНС

Іваницька Г. Г. 26

ТРАДИЦІЙНІ ТА ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ

Любас А. А. 28

ВИКОРИСТАННЯ ВОС КОТЕРАПІЇ ПРИ ФОРМУВАННІ
СКЛАДОВОЇ СТРУКТУРИ СЛОВА У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ
ІЗ ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ

Михайлова Н. Л. 31

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО
СУПРОВОДУ ІНКЛЮЗІЇ В ОСВІТІ

Павлова О. В. 34

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ЯК ОДИН ІЗ ПРОВІДНИХ
НАПРЯМКІВ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ

Розумець С. Ю. 36

СОЦІАЛЬНІ ПІДВИЩЕННЯ ЯК СКЛАДОВА
ПЕДАГОГІЧНОЇ СТРАТЕГІЇ

Степанів Л. С., Олійник Л. Г. 40

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ Сусол Л. О., Цитович Е. О., Ходжикян Д. Р.	44
ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ НА УРОКАХ ЛІТЕРАТУРНОГО ЧИТАННЯ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ Шекмар І. І.	46

**НАПРЯМ 2. СИСТЕМА ОСВІТИ В УКРАЇНІ,
ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ**

ПЕРЕДУМОВИ ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ ДОЗВІЛЛЯ УЧНІВ СЕРЕДНІХ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ Вовченко Г. О.	50
ПЕДАГОГІКА У СВІТІ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ОСВІТИ Вороченко О. О.	52
РЕАЛІЗАЦІЯ ПРИНЦИПІВ КОУЧИНГУ В СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ Зонов Б. С.	56

НАПРЯМ 3. ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

ІСТОРИЧНО-РЕТРОСПЕКТИВНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ВИХОВАТЕЛІВ ЗДО Бобирєва О. С.	59
РОЗВИТОК ДРІБНОЇ МОТОРИКИ ПАЛЬЦІВ РУК, У ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ ШЛЯХОМ ОБРАЗОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ Качан Т. С.	62
ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ КАЗКОТЕРАПІЇ У ФОРМУВАННІ ОСОБИСТОСТІ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ Сердюк Н. Л.	64
РОЗВИТОК ІНТОНАЦІЙНОЇ ВИРАЗНОСТІ МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З МОВНИМИ ПОРУШЕННЯМИ Щербань Т. М.	66

НАПРЯМ 4. ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

РОЗВИТОК РИТОРИЧНОЇ ОСОБИСТОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ НА УРОКАХ ЛІТЕРАТУРНОГО ЧИТАННЯ Буряк К. Ю.	69
ДИСКУСІЙНІ АСПЕКТИ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ТА СПОРТУ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ПІДПРИЄМНИЦЬКОМУ ФОРМАТІ Верітов О. І.	72
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ФОНЕМАТИЧНОГО СЛУХУ В УЧНІВ ПЕРШОГО КЛАСУ Декет О. В.	75

ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ У ПРОЦЕСІ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ Діхнуч К. В.	78
МОТИВАЦІЙНА ГОТОВНІСТЬ СТУДЕНТІВ КОЛЕДЖУ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ Зигченко О. В.	81
ВАЖЛИВІСТЬ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ ДЛЯ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ТУРИЗМ» Ковальчук І. С.	84
КОМПОНЕНТИ САМОВИЗНАЧЕННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ І СОЦІАЛЬНИХ СЕНСІВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ Коростінінець Т. П.	86
ФОРМУВАННЯ ЧИТАЦЬКОЇ САМОСТІЙНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ НА УРОКАХ ЛІТЕРАТУРНОГО ЧИТАННЯ Мушар Т. В.	89
ФАХОВООРІЄНТОВАНИЙ ПЕРЕКЛАД НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ Павлюк С. Ф.	92
BAR FOR PUBLIC MANAGEMENT AND ADMINISTRATION STUDENTS Решетова І. І.	95
ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЯК ДОДАТКОВОЇ ПОТРЕБА ПІДГОТОВКИ МАГІСТРІВ ПСИХОЛОГІЇ ПІДРЕЗУЛЬТАТИ В УМОВАХ НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ Паньківська О. В.	99
ВИДАТКОВІ ТРИВИ ЗАСАДИ ПРОФЕСІЙНОЇ НЕЗАСМОДІ У ПІДГОТОВЦІ ЄДИНЦЬОНИХ ОФІЦЕРІВ ПРИБОРДОННИКІВ Тішко К. Ю.	102
РЕЗУЛЬТАТИ ПОНЯТТЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО ЇХ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ Фіряк І. А.	104
ЗАГОЛОВА ОЗНАЧЕННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ У СПЕЦИАЛЬНИХ ТВОРАХ КАМЕНЯРА Шевчук І. П.	107
ПРЕДМЕТНА КУЛЬТУРА МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ ПРИБОРДОННИКІВ: ЄДИНЦЬОНИЙ Шевченко С. П.	110
ІНТЕЛІКТУАЛЬНИЙ ХАРАКТЕР СУЧАСНИХ ПІДРУЧНИКІВ ІЗ ІНТЕЛІКТУАЛЬНИМИ ЗАСАДАМИ НАУКОВОЇ ШКОЛИ Шевченко С. П.	113

професійне і особистісне зростання, підвищення персональної ефективності. Це досягається за допомогою способу, що складається із наступних кроків: встановлення партнерських взаємовідносин між викладачем і студентами; спільне визначення завдань і досягнення конкретної мети; дослідження проблеми; визначення внутрішніх і зовнішніх перешкод на шляху до результату; вироблення і аналіз можливостей для подолання труднощів у вирішенні проблеми; вибір конкретного варіанту дій і складання плану дій; домовленість про те, що конкретно повинно бути зроблено і у які терміни [4, с. 173].

Таким чином, базові принципи коучингу такі: кожна людина має великий потенціал; у людини вже є усі необхідні ресурси для досягнення успіху; фокусування на сильні сторони; навчання на успішних прикладах, прийняття відкритості і довіри – ключ до взаємодії; позитив.

Література:

1. Білоусова Н.М. Активізація пізнавальної активності студентів ВНЗ на основі коучінг-технології. Вісник № 128. С. 10-14. URL : nbuv.gov.ua/j-pdf/VchdpuPH_2015_128_5.
2. Горук Н.М. Коучинг як ефективна технологія самоосвітньої компетенції студентів. Проблеми підготовки сучасного вчителя. 2015. № 11. С. 99–104.
3. Нежинська О. О. Основи коучингу : навчальний посібник / О. О. Нежинська, В. М. Тименко. Київ ; Харків: ТОВ «ДІСАПЛЮС», 2017. 220 с.
4. Рудницьких О.В. Коучінг як інтерактивна технологія в освіті. Вісник Дніпропетровського у-ту імені Альфреда Нобеля. Серія: Педагогіка і психологія. 2014. № 2(8). С. 173–176.
5. Сурмяк Ю. Р., Кудрик Л. Г. Педагогічний коучинг у підготовці студентів-психологів. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ 1'2016 С. 187–197.
6. Уитмор Джон. Внутренняя сила лидера: Коучинг как метод управления персоналом. М. : Альпина Паблицер, 2012. 309 с.

ІСТОРИЧНО-РЕТРОСПЕКТИВНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ВИХОВАТЕЛІВ ЗДО

Бобирсва О. С.

аспірант спеціальності

015 «Професійна освіта» (за спеціалізаціями)

Мукачівський державний університет

м. Мукачеве, Закарпатська область, Україна

У процесі стрімкого розвитку українського суспільства, влиття його у європейські освітні процеси, особливо важливою є проблема професійної підготовки вихователя закладу дошкільної освіти, зокрема формування його педагогічної майстерності як важливого показника професіоналізму майбутнього фахівця. Досліджуючи дану проблему, приходимо до висновку, що розв'язання цього завдання неможливе без всебічного історично-педагогічного аналізу становлення та розвитку системи підготовки вчительських кадрів у вищій педагогічній школі, а вивчення педагогічної спадщини видатних теоретиків і практиків минулого є запорукою її творчого використання в умовах реформування сучасної системи педагогічної освіти України.

Історико-педагогічні пошуки показують, що погляди на педагогічну майстерність вихователя закладу дошкільної освіти пройшли досить довгий шлях еволюції. Слід також зазначити, що в Україні історично склалися власні традиції професійної підготовки педагогічних працівників, що дає змогу визначати сучасні підходи до формування педагогічної майстерності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти для роботи з дітьми дошкільного віку.

Біля витоків розробки цих наукових засад стояли відомі діячі науки, теоретики і практики освітньої галузі, видатні філософи, митці та державні діячі: М. Демков, О. Духнович, Я. Коменський, М. Корф, М. Коцюбинський, П. Лубенець, А. Макаренко, С. Мирнопольський, І. Нечипоренко, І. Огієнко, С. Русова, М. Пирогов, І. Сікорський, Г. Сковорода, В. Сухомлинський, К. Твардовський, І. Тимківський, К. Ушинський, І. Франко, Я. Чепіга, П. Юркевич та ін. [269, с. 7-8]. Слід зазначити, що деякі ознаки розвитку педагогічної майстерності визначалися ще за часів життя Сократа, але сам термін був введений набагато пізніше. Основним у методиці Сократа [4, с. 16] була система навчання, яка існувала на методі ведення діалогу, визнанні переконання найдієвішим виховним засобом, яким має володіти вихователь.

Хронологічні межі дослідження розвитку педагогічної майстерності в історичному поступі визначав О. Лавріненко, зазначаючи, що вони охоплюють період середини XVI – XX ст. Автор окреслив нижню межу зародженням вітчизняної системи підготовки педагогічних кадрів, створенням нових навчальних закладів, що базувалися на національних освітніх традиціях, відкиданні вітчизняного і європейського досвіду. До них належать Острозький

культурно-освітній центр, Львівська і Київська братські школи, Київська колегія, Києво-Могилянська академія, Чернігівський, Переяславський, Харківський колеґіуми. У цей період у педагогічних поглядах викладачів братських шкіл під впливом вітчизняного педагогічного і виховного досвіду зароджуються ідеї педагогічної майстерності, які були виражені у «Порядку шкільному» (1586 р.) Львівської братської школи. Верхня хронологічна межа обґрунтовується О. Лавріненком тим, що з 80-х років ХХ ст. відбувається процес інституціалізації ідей педагогічної майстерності (створення відповідної кафедри в Полтавському державному педагогічному інституті імені В. Короленка в 1981 р., опублікування програми «Основи педагогічної майстерності» Міністерством освіти СРСР і прийняття до виконання у педагогічних ВНЗ та всіх інститутах удосконалення вчителів у 1983 р.) [2, с. 66-73].

Особливого значення формуванню педагогічної майстерності вчителя надавав найвеличніший творець у галузі педагогіки Я. Коменський (1592–1671). Я. Коменський конкретизує певні якості вчителя-майстра, які, на його переконання, слугуватимуть невід'ємною умовою виконання покладених на освітянина завдань, а саме: обережно оцінювати власну педагогічну діяльність (остерігатися низької думки про себе і ставитися до себе із презирством); любити свою справу; уникати лінощів, пасивності, бездіяльності, що несумісні з учительською професією, оскільки послаблюють дух педагога. Важливого значення Я. Коменський надавав питанням сутності педагогічної техніки вчителя в процесі взаємодії з учнями. На думку вченого, щоб зацікавити учнів навчальним матеріалом, зробити пояснення доступним для слухачів, учителеві необхідно вміти, наприклад, майстерно вставляти в педагогічну розповідь «жартівливі зауваження, розраховані на приємні враження» [1, с. 153-155].

Значну увагу проблемі педагогічної майстерності приділяв педагог ХІХ століття К. Ушинський. На його думку, вихователю стає справжнім творцем особистості дитини тоді, коли пізнає закони людського буття. К. Ушинський стверджує, що основними вимогами вихователя є високоосвіченість, відмінне знання своєї справи, постійне прагнення до удосконалення педагогічної майстерності, власних знань, умінь, навичок [6, с. 197].

Актуальною є позиція А.Макаренка, який стверджував, що педагогічна майстерність притаманна не тільки талановитим людям. Людина в змозі цього навчитись, як і будь-якій іншій справі. «Майстерності можна досягти, – говорив Антон Семенович, – і як може бути відомий майстер – токарь, чудовий майстер – лікар, так повинен і може бути чудовим майстром педагог» [3, с. 224].

Відомий дослідник М. Костомаров до поняття педагогічної майстерності включив уміння вихователя на фоні загальної взаємодії з вихованцями поряд з інтелектуальним, розвивати і духовний світ дітей. На думку М. Драгоманова, освічена й моральна особистість, яка ідеально володіє мистецтвом навчання та виховання, є базою для формування педагогічної майстерності вчителя [3, с. 221-231].

Цікавою є думка видатного педагога ХХ століття В. Сухомлинського, який вважав, що успіх роботи вихователя уможливується за умови поєднання майстерності і творчості вчителя. «Механічне, бездумне перетворення

теоретичного положення у факт практичного досвіду призводить до спустошення живої думки вчителя, вихолощують з педагогічної праці те, що складає його серцевину, його душу, — неповторність життєвих явищ, радість оновлення, що приходить до педагога з кожним новим поколінням вихованців, необхідність творчості. Теорія залишається джерелом, що живить майстерність вихователя, доки вона існує в досвіді» [3, с. 14].

Проблема розвитку педагогічної майстерності вихователів закладів дошкільної освіти сьогодні набуває все більшої значущості, що відображається у наукових працях В. Андрущенка, М. Євтуха, І. Зязюна, Н. Лисенко, Г. Сагач та ін. Вчені зосереджені на системотвірних елементах педагогічної майстерності, описують її як якісну характеристику особистості педагога, визначають різницю між педагогічною майстерністю та педагогічною творчістю, що в кінцевому результаті визначає ефективність праці педагога.

Здійснення історично-ретроспективного аналізу проблеми педагогічної майстерності вихователя закладу дошкільної освіти дає змогу проаналізувати напрямки її становлення й творчого впровадження в практику сучасних закладів вищої освіти.

Література:

1. Коменский Я. А. *Законы хорошо организованной школы* : [избр. пед. соч. в 2-х т.] ; под ред. А. И. Пискунова (отв. ред.) и др. / Я. А. Коменский. — М. : Педагогика, 1982. — Т. II. — 576 с.

2. Лавріненко О. А. *Педагогічна майстерність в історико-педагогічному вимірі: теорія, практика, поступ* : монографія / О. А. Лавріненко. — К. : Богданова А. М., 2009. — 328 с.

3. Макаренко А. С. *Деякі висновки з педагогічного досвіду* / А. Макаренко // *Твори*: В 7 т. — К., 1954. — Т. 5. — С. 209-298.

4. Редькина Л. И. *Исторический аспект развития принципов педагогики* / Л. И. Редькина // *Професіоналізм педагога в контексті Європейського вибору України* : зб. статей за матеріалами міжнар. наук.-практ. конф., (м. Ялта, 23-25 вересня 2010 р.); ред. кол. О.В. Глузман та ін. — Ялта : РВВ КГУ, 2010. — Ч. 3. — С. 15-25.

5. Сухомлинський В. О. *Відповідність методів навчання змісту і меті уроку* / В. Сухомлинський // К.: Рад. школа. — 1959. — № 11. — С. 9-12.

6. Ушинський К. Д. *Людина як предмет виховання. Спроба педагогічної антропології* / К. Ушинський // *Вибр. твори*: В 2 т. — К., 1983. — Т. 1. — С. 192-471.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>